

OECD-FAO Agricultural Outlook 2009

Summary in Dutch

Landbouwvooruitzichten OESO-FAO 2009

Samenvatting in het Nederlands

Vooruitzichten in het kort

- De macro-economische omgeving die aan deze vooruitzichten op middellange termijn ten grondslag ligt, gebaseerd op de medium-term economische ramingen van de OESO en de Wereldbank van december 2008, is aan voortdurende veranderingen onderhevig in de huidige context van financiële en economische crises. Gezien de tumultueuze ontwikkelingen van de economie moeten de primaire verwachtingen omzichtig bekeken worden. In dit document wordt de mogelijke impact van de verslechtering van de economische situatie op deze verwachtingen zowel kwalitatief als kwantitatief geanalyseerd. De waardering van de totale impact van de huidige kredietcrisis en de economische spanningen op de landbouwmarkt valt echter buiten het kader van deze *Outlook*.

- Door een aanbod van landbouwgrondstoffen dat vorig jaar hoger was dan verwacht, met name in de ontwikkelingslanden, en de sterke daling van de olieprijs zijn de grondstoffenprijzen in de landbouw aanzienlijk gedaald na de extreem hoge niveaus van 2007-'08. Bij een aanhoudende zwakke ontwikkeling van de economie zullen de grondstoffenprijzen in de komende 2 à 3 jaar verder dalen en vervolgens mogelijk weer aantrekken zodra de economie zich herstelt.

- De situatie verschilt van product tot product, maar naar verwacht

zullen de gemiddelde prijzen zich in reële termen (gecorrigeerd voor inflatie) in de komende 10 jaar ten minste op het niveau van het decennium voorafgaand aan de piek van 2007-'08 handhaven. De gemiddelde gewasprijzen zullen waarschijnlijk in reële termen 10 tot 20% hoger liggen dan in de periode 1997-2006, terwijl de reële prijzen van plantaardige olie met meer dan 30% zouden kunnen stijgen.

- Naar verwachting zullen de vleesprijzen in reële termen niet hoger komen dan het gemiddelde van de periode 1997-2006, terwijl de inkrimping van het besteedbaar vermogen in het begin van de projectieperiode de consumenten ertoe kan aanzetten de voorkeur te geven aan goedkopere vleessoorten, zoals gevogelte, in plaats van rundvlees. Gestimuleerd door de prijsstijgingen van energie en plantaardige olie zullen de gemiddelde zuivelprijzen in reële termen in de periode 2009-'18 waarschijnlijk enigszins hoger zijn dan in de periode 1996-2006. De stijging met 12% van de gemiddelde boterprijzen zal hierbij de meest opmerkelijke ontwikkeling zijn.

- Ondanks de impact van de wereldwijde financiële crisis en de verslechtering in alle sectoren van de economie, zal de situatie in de landbouw naar verwachting minder dramatisch zijn, dankzij de recente periode van betrekkelijk hoge inkomens en de voedselvraag die relatief onafhankelijk is van het inkomenspeil.

- De wereldwijde economische vooruitzichten zijn minder gunstig dan in het begin van het jaar, toen deze *Outlook* werd voorbereid. Daarom wordt in dit rapport speciale aandacht besteed aan het weerstandsvermogen van de landbouw ten aanzien van de economische recessie. Volgens deze analyse zou de daling van landbouwprijzen, productie en consumptie, in combinatie met lagere inkomens, waarschijnlijk beperkt kunnen zijn, mits het economisch herstel binnen 2 à 3 jaar inzet.

- Deze “speciale focus” presenteert een evaluatie van een nog diepere en nog langer durende recessie, met een lager BNP en lagere inkomens dan de in de referentiewaarden van deze *Outlook* gehanteerde cijfers. De vraag naar duurere veeteeltproducten, zoals rundvlees, varkensvlees en zuivelproducten, zou dan het zwaarst getroffen worden. De rundvleesprijzen zouden ongeveer 9% lager kunnen uitkomen dan bovengenoemde referentiewaarden. De gewasprijzen en de prijzen van biobrandstoffen, in combinatie met de scenario's van een lager BNP, daalden slechts half zo veel als die van veeteeltproducten. In de graansector reageerden de maïsprijzen het sterkst op de verlaging van het BNP, omdat maïs voornamelijk gebruikt wordt als ingrediënt voor veevoer en minder als grondstof voor biobrandstoffen.

- De speciale focus omvat verder een onderzoek naar de impact van de verstoring van de financiële markten en de economische crisis op de agro-business, van leveranciers van landbouwinputs tot aan de detailhandel. De sector schijnt de recessie tot nog toe betrekkelijk goed

te doorstaan, hoewel downstream sectoren problemen ondervinden betreffende de toegang tot krediet. Financiële restricties in de handel hebben een belangrijke impact op de bedrijven en aanhoudende spanningen op de kredietmarkt zouden de overlevingskansen van bedrijven in gevaar kunnen brengen. Toegang tot krediet wordt gezien als een vitaal aspect, vooral voor kleine agrofood-bedrijven, zowel in OESO- als in niet-OESO-landen.

- In deze speciale focus wordt ook de gevoeligheid van landbouwprijzen voor veranderende aardolieprijzen onder de loep genomen. Energie- en landbouwprijzen zijn steeds sterker van elkaar afhankelijk, vanwege de industrialisering van de landbouw, toegenomen verwerking van landbouwproducten en meer transport, evenals door de opkomst van de biobrandstoffenindustrie (in het bijzonder voor maïs, oliehoudende gewassen en grondstoffen voor de suikerindustrie). De aardolieprijzen zijn bijzonder volatiel en enkele projecties vallen duidelijk buiten het kader van deze *Outlook*.

- Voor de prijs van ruwe aardolie wordt aangenomen dat de uitgangswaarde voor de middellange termijn in reële termen ongeveer 60% hoger zal zijn dan het gemiddelde over de periode 1997-2006, met een gematigde stijging tot 70 US dollar per vat aan het einde van de projectieperiode. Mochten de olieprijsen oplopen tot het niveau van 90 of 100 US dollar of zelfs meer, dat in de *Outlook* van vorig jaar werd gehanteerd, dan zouden de landbouwprijzen aanmerkelijk hoger uitkomen, waarbij landbouwgewassen het sterkst beïnvloed zouden worden, voornamelijk vanwege de combinatie van een lagere productie en verhoogde inputkosten, maar ook door de toenemende vraag naar grondstoffen voor biobrandstoffen.

- De markt voor biobrandstoffen wordt in toenemende mate bepaald door van overheidswege opgelegde toepassingen. De vooruitzichten blijven echter onzeker, ten gevolge van onvoorspelbare factoren zoals de toekomstige trend van aardolieprijzen, veranderingen in beleidsmaatregelen en ontwikkelingen in tweede-generatie technologieën. Biobrandstoffen zullen moeten concurreren met relatief lage prijzen van fossiele brandstoffen zo lang de olieprijsen niet boven de 60 à 70 US dollar per vat komen zoals voor deze *Outlook* werd aangenomen, zelfs al hebben de steunmaatregelen ten gunste van de biobrandstoffenindustrie een gunstig effect op de prijs en de productie van ethanol en biodiesel. Een verwachte snelle groei van de productie van biobrandstoffen om te voldoen aan het opgelegde gebruik zal een inflatoire impact hebben de prijzen van grondstoffen zoals tarwe, maïs, oliehoudende gewassen en suiker.

- Zodra het economische herstel inzet, zal de groei van de landbouwproductie en de consumptie van landbouwproducten voornamelijk blijven komen uit ontwikkelingslanden. Dit geldt met name voor de categorie veeteeltproducten die gestimuleerd wordt door de inkomens- en bevolkingsgroei, rekening houdend met de trend naar voedingspatronen met verhoogd gehalte aan dierlijke proteïnen en met

de aanhoudende urbanisatie.

- Voor bijna alle grondstoffen is de verwachte groei van import en export van de ontwikkelingslanden groter dan die van de OESO-landen. De aanhoudende ontwikkeling van de Zuid-Zuid handel is een essentieel kenmerk van de *Outlook*. De OESO-landen zullen echter hun leidinggevende positie behouden op het gebied van export van tarwe, secundaire granen (“coarse grains”) en alle zuivelproducten.

- Een belangrijk element van de *Outlook* van vorig jaar was de sterke stijging van de voedselprijzen, in combinatie met de stijgende grondstoffenprijzen. De grondstoffenprijzen zijn sindsdien gedaald, maar in vele landen hebben de voedselprijzen zich op een hoog peil gehandhaafd. Toch is de voedselprijzinflatie afgenomen. In het kwartaal en halfjaar voorafgaand aan februari 2009 heeft de daling van de voedselprijnsindex zich in een groot aantal landen versneld voortgezet.

- Volgens een recent FAO-onderzoek op basis van lange-termijn bevolkings- en inkomensprojecties, is het absoluut noodzakelijk dat de wereldvoedselproductie tegen 2030 met minstens 40% en tegen 2050 met 70% verhoogd wordt in vergelijking met de gemiddelde niveaus van 2005-'07. Er is veel land beschikbaar voor extra landbouwactiviteiten. Het areaal akkerland, dat momenteel 1,4 miljard hectare bedraagt, kan uitgebreid worden met ongeveer 1560 miljoen hectare. Meer dan de helft van de beschikbare extra landbouwgrond ligt in Afrika en in Latijns-Amerika. In deze regio's bevindt zich het grootste deel van de beschikbare gronden die optimaal geschikt zijn voor rain-fed landbouw. Maar de historische uitbreiding van akkerland verloopt langzaam en het ontginnen en in productie nemen van marginale grond kan aanzienlijke investeringen vergen en beperkt rendement opleveren en bovendien mogelijk sociale en milieukosten met zich meebrengen.

- De productiviteit in landbouw en veeteelt blijft gestaag toenemen volgens de lange-termijn trend, ten minste in de meest productieve regio's, en het groeipotentieel blijft aanzienlijk voor de komende 10 à 20 jaar. Om deze ontwikkelingskansen optimaal te benutten, moeten nieuwe technologieën ontwikkeld en aangepast worden, maar de overheidssteun voor landbouwonderzoek toont een krimpende tendens. In veel regio's, waaronder Midden- en Oost-Europa en Subsahariaans Afrika, kan de productiviteit aanmerkelijk opgevoerd worden door toepassing van bestaande technologieën in combinatie met verbeterde toegang tot landbouwinputs, de ontwikkeling van de infrastructuur en voorlichtingsactiviteiten.

- De landbouw neemt in de OESO-landen meer dan 40% van het waterverbruik voor zijn rekening en het verbruik neemt voortdurend toe. Irrigatie vormt 99% van het waterverbruik en grote ontwikkelingslanden, zoals China en India, bebouwen uitgebreide gebieden met irrigatiesystemen. De FAO voorziet een belangrijke

vertraging in de uitbreiding van het geïrrigeerde areaal, en in de toekomst zal de landbouwproductie in toenemende mate rekening moeten houden met de beperkte beschikbaarheid van water.

- Ook klimaatverandering is een belangrijke variabele in de toekomstige productiemogelijkheden. Klimaatverandering zal ongetwijfeld bijdragen tot de zogenoemde “water stress” en tot de frequentie en ernst van overstromingen, en waarschijnlijk leiden tot verschuiving van de productiegrenzen.

- Deze betrekkelijk positieve vooruitzichten voor de landbouwmarkten mogen niet doen vergeten dat ongeveer 1 miljard personen wordt bedreigd door honger en voedselonveiligheid. Voedsel veiligheid betekent niet alleen het vinden van oplossingen voor korte-termijn noodoplossingen, maar betreft ook acties gericht op lange-termijn problemen zoals armoedebestrijding en economische groei. Meer investeringen in de landbouwsector, efficiëntere ontwikkelingshulp en hervorming van handel en binnenlands beleid, al deze acties dragen bij tot de oplossing.

© OECD 2009

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op: rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

